2024/2256

10.10.2024 г.

РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2024/2256 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

от 11 април 2024 година,

съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) за финансовата 2022 година

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

— като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия („Агенцията“) за финансовата 2022 година,

— като взе предвид член 100 и приложение V към своя Правилник за дейността,

— като взе предвид Специален доклад № 03/2023 на Сметната палата,

— като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0120/2024),

А. като има предвид, че според отчета за приходите и разходите ([1]) на Агенцията нейният окончателен бюджет за финансовата 2022 година възлиза на 24 827 843 EUR, което представлява увеличение от 5,25 % спрямо 2021 г.; като има предвид, че бюджетът на Агенцията се финансира главно от два източника на приходи, а именно събираните такси и вноската от общия бюджет на Съюза;

Б. като има предвид, че Сметната палата („Палатата“), в своя доклад относно годишните отчети на Агенцията за финансовата 2022 година („доклада на Палатата“), заявява, че е получила достатъчна увереност, че годишните отчети на Агенцията са надеждни и че свързаните с тях операции са законосъобразни и редовни;

Бюджетно и финансово управление

1. отбелязва, че усилията за контрол на бюджета през финансовата 2022 година са довели до степен на изпълнение на бюджетните кредити за поети задължения за текущата година от 99,26 %, което представлява увеличение с 5,20 % спрямо 2021 г.; отбелязва, че степента на изпълнение на бюджетните кредити за плащания за текущата година е 70,12 % (малко под планираната цел на Агенцията от 75 %), което представлява увеличение с 4,16 % спрямо 2021 г.;

2. отбелязва със загриженост, че в продължение на няколко последователни години Агенцията е имала висок процент на преноси на бюджетни кредити за поети задължения, като за 2022 г. пренесената сума е била 7,2 милиона евро (29,4 %), което представлява леко увеличение в сравнение с 2021 г. (29,9 %); припомня, че органът по освобождаване от отговорност е поискал от Агенцията да реши този проблем; освен това отбелязва, че 5,5 млн. евро (или 66,2 %) от бюджетните кредити по дял III са свързани с оперативни разходи, и най-вече с основните дейности на Агенцията по Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([2]) (66,4 % през 2021 г.); настоява, че трайно високите нива на преноси биха могли да са признак за структурен проблем, слабо бюджетно планиране или евентуално нарушение на бюджетния принцип на ежегодност; отбелязва, че през 2023 г. Агенцията е въвела тримесечни сесии за повишаване на осведомеността на своите разпоредители с бюджетни кредити, които се провеждат преди всеки преглед на бюджета с цел подобряване на планирането на бюджета и навременното изпълнение както на бюджета, така и на плана за възлагане на обществени поръчки, в съответствие с принципа на ежегодност;

Изпълнение

3. отбелязва, че както и през предходните години, ръководството на Агенцията е проследявало постигането на целите от работната програма чрез ключовите показатели за ефективност (КПЕ) на Агенцията, като е използвало „системата на светофара“ на Агенцията; отбелязва също така, че според Агенцията повечето КПЕ обикновено не се променят с годините, като това цели гарантиране на последователност при съпоставянето на показателите, но че целите, които трябва да се постигнат през въпросната година, се определят на годишна основа; препоръчва обаче Агенцията да разгледа показателите, които все още не са постигнати или по чието изпълнение се изостава, както и да подобрява редовно КПЕ с цел оптимизиране на нейните резултати;

([1]) ОВ C 38, 31.1.2023 г., стр. 87.

([2]) Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1).

4. отбелязва, че 82 % от работната програма е била изпълнена безпроблемно или с някои малки проблеми, а 18 % от дейностите не са били изпълнени или свързаните с тях задачи са били изключени от приоритетите или са били отложени поради ограничения в наличните човешки ресурси; препоръчва на Агенцията да оцени отново осъществимостта на работната програма във връзка с наличните човешки ресурси, тъй като ограничените човешки ресурси се оказаха фактор, обуславящ изпълнението на работната програма и през предходните години; отбелязва освен това, че целите на КПЕ са изпълнени, с изключение на степента на изпълнение на бюджетните кредити за плащания, която през 2022 г. е достигнала 70,1 % (цел от 75 %), спрямо 65,9 % през 2021 г.;

5. признава, че руската инвазия в Украйна наложи предприемането на извънредни политически мерки за запазване на енергийната сигурност на доставките и за защита на потребителите, което увеличи отговорностите на Агенцията и засегна нейната работа по различни начини; отбелязва, че в този контекст на Агенцията бяха възложени редица допълнителни всеобхватни задачи в хода на годината (напр. публикуване на окончателната оценка за пазара на електроенергия на едро в Съюза, публикуване на оценката или референтния показател за цената на втечнения природен газ и прилагане на механизма за корекция на пазара); приветства усилията на Агенцията за изпълнение на тези допълнителни задачи и по-нататъшната подкрепа за създателите на политики, предоставена в условията на високи цени на енергията;

6. отбелязва забележката на Палатата в нейния Специален доклад № 03/2023 относно вътрешния пазар на електроенергия, която се отнася до някои слабости в рамката за мониторинг и докладване на Агенцията; припомня, че макар в годишните работни програми на Агенцията последователно да се посочва, че мониторингът е много важна задача, работните програми не са достатъчно надеждни за изясняване на планирането на мониторинга и докладването, въпреки задължението на Агенцията за представяне на всички очаквани резултати; подчертава, че това крие риск от влошаване на отчетността на Агенцията, и освен това може да попречи на заинтересованите страни да разберат от какви данни се нуждае тя и да затрудни участието им в наблюдението на изпълнението;

Ефикасност и успехи

7. отбелязва, че Агенцията редовно прави преоценка, оптимизира и рационализира своите спомагателни функции и административни процеси чрез различни средства: споделяне на знания и въвеждане на най-добри практики от други агенции, преглед, документиране и автоматизиране на определени процеси и централизиране на някои спомагателни функции;

8. отбелязва, че Агенцията е извършила анализ на работното натоварване с подкрепата на външна консултантска компания, за да оцени текущото състояние на разпределението на задачите или дейностите и да установи потенциални организационни пропуски и проблеми, както и възможности за полезни взаимодействия и подобряване на контрола и разпределението на задачите; отбелязва, че това е довело до изготвяне на план за действие, чието изпълнение се проследява по време на срещи на висшето ръководство и специални, организирани за целта сесии;

9. приветства използването от Агенцията на редица информационни инструменти при процедурите за възлагане на обществени поръчки (портал за електронно подаване на оферти, портал за електронни търгове, електронни обявления и електронно фактуриране за фактури по договори на ГД „Информатика“); отбелязва, че Агенцията също така използва системите Sysper, ARES (включително и квалифициран електронен подпис) и MiPS; призовава Агенцията да продължи да развива вътрешните си процеси, като използва цифровизацията, особено когато тя води до ефективност и икономии на оперативни разходи;

10. припомня, че е важно да се увеличи цифровизацията на Агенцията във връзка с вътрешното функциониране и управление, но също така и с цел ускоряване на цифровизацията на процедурите; подчертава необходимостта Агенцията да продължи да бъде проактивна в това отношение, за да се избегне цифрово разделение между агенциите; все пак обръща внимание, че трябва да се предприемат всички необходими мерки за сигурност, за да се избегне всякакъв риск за онлайн сигурността на обработваната информация; настоява върху необходимостта от засилване на действията срещу кибератаките или опитите за проникване, особено тези, които идват от Русия или от Китай;

Политика относно персонала

11. отбелязва, че към 31 декември 2022 г. щатното разписание е било изпълнено на 97,40 %, като са били назначени 74 срочно наети служители от общо 76-те работни места за тази категория служители, разрешени съгласно бюджета на Съюза (спрямо 71 разрешени длъжности през 2021 г.); отбелязва, че освен това през 2022 г. за Агенцията са работили 38 договорно наети служители, 7 командировани национални експерти, 19 временни служители и двама консултанти; повтаря препоръките на Палатата постоянните и дългосрочни задачи да се възлагат на пряко наети служители;

12. отбелязва, че предвид дългосрочните договори на членовете на висшето ръководство на Агенцията (с изключение на договора на директора, който не е избран от Агенцията и има мандат с фиксиран срок), понастоящем Агенцията не може да променя в краткосрочен план съществуващия баланс между половете във висшето си ръководство; отбелязва, че управителният съвет на Агенцията се състои от десет жени (53 %) и девет мъже (47 %); отново посочва, че като цяло жените продължават да са недостатъчно представени сред служителите на Агенцията — 40 жени (35 %) спрямо 73 мъже (65 %) (съответно 37 % и 63 % през 2021 г.); припомня, че при служителите е важно да се гарантира баланс между половете, и призовава Агенцията да вземе това предвид при бъдещото набиране на служители и при назначаването на членове на висшето ръководство; отбелязва, че Агенцията е приела Хартата за многообразието и приобщаването и е потвърдила ангажимента си за подобряване на своята политика и усилията във връзка с равенството между половете, многообразието и приобщаването; призовава настоятелно за полагане на съгласувани усилия за справяне с недостатъчното представителство на жените, като се докладва на органа по освобождаване от отговорност за изпълнението в Агенцията на количествено измеримите цели в тази връзка;

13. отбелязва, че Агенцията прилага политика за защита на личното достойнство и предотвратяване на психически и сексуален тормоз, и че Агенцията участва в междуведомствената работна група от доверени съветници; очаква с нетърпение да получи техния доклад и препоръки; отбелязва, че през 2022 г. не са докладвани случаи на тормоз, и насърчава Агенцията да продължи и да доразвие работата си с цел предотвратяване на такива случаи и в бъдеще;

14. насърчава Агенцията да продължи разработването на дългосрочна рамка за политиката в областта на човешките ресурси, която да включва баланса между професионалния и личния живот, ученето и професионалното развитие през целия живот, баланса между половете, работата от разстояние, географския баланс и наемането и интегрирането на лица с увреждания;

Обществени поръчки

15. отбелязва факта, че Агенцията частично е отстранила установените от Палатата предишни слабости при възлагането на обществени поръчки, по-специално при нейните поръчки за стоки извън ценовите листи, което е довело до изразяването на становище с резерви; приветства факта, че Агенцията е въвела пълен набор от насоки за своите ръководители на проекти, включително образци и подробни инструкции за внедрените работни процеси, в съответствие с изискванията на Финансовия регламент в областта на обществените поръчки; отбелязва, че констатацията на Палатата ще остане неприключена до изтичането на срока на съответните рамкови договори;

16. отбелязва, че през 2022 г. са били приключени общо 246 процедури за възлагане на различни обществени поръчки, спрямо 200 процедури през 2021 г.; припомня, че е важно при всички обществени поръчки да се гарантира лоялна конкуренция между участниците и да се обезпечи доставката на икономически най-изгодни стоки и услуги, както и да се осигури ефективно използване на наличния бюджет, при зачитане на принципите на прозрачност, пропорционалност, равно третиране и недискриминация; отбелязва със загриженост констатацията на Палатата относно слабостите в областта на обществените поръчки, които се увеличават и продължават да бъдат основният източник на неправомерни плащания за повечето агенции;

Предотвратяване и управление на конфликти на интереси и прозрачност

17. отбелязва, че през 2022 г. Агенцията е продължила да прилага своята всеобхватна политика за предотвратяване и управление на конфликтите на интереси, включително разпоредбите за персонала, както и за съветите, работните групи и оперативните звена на Агенцията; отбелязва също така, че през декември 2022 г. управителният съвет прие по-строги насоки за предотвратяването и управлението на конфликти на интереси във връзка с управителния съвет и апелативния съвет; отбелязва освен това, че насоките допълват съществуващата обща политика на Агенцията за предотвратяване и управление на конфликтите на интереси, която беше изготвена през 2015 г., като на членовете на управителния съвет се предоставя допълнителна информация относно изпълнението на техните задължения съгласно политиката на Агенцията за предотвратяване и управление на конфликтите на интереси, а същевременно на експертната група се предоставят допълнителни насоки за оценка на обстоятелствата, които биха могли да доведат до конфликти на интереси;

18. отбелязва, че през 2022 г. бе посочен един случай на конфликт на интереси, засягащ един служител; отбелязва, че началникът на отдела реши проблема, като взе решение, че въпросният служител не трябва да участва в разглеждането на някои случаи, засягащи бившия му работодател, което беше потвърдено и от правните служби на Агенцията, от кореспондента по етичните въпроси и от човешките ресурси, и беше отразено в бележка към досието;

19. изразява съжаление за това, че според Специален доклад № 03/2023 на Палатата относно вътрешния пазар на електроенергия уебсайтът на Агенцията се управлява неефективно, тъй като някои ключови документи за заинтересованите страни и широката общественост не са лесно достъпни или изобщо не са публикувани; отбелязва освен това, че уебсайтът не е достатъчно прозрачен като комуникационен инструмент, а в някои случаи той дори не отговаря на регулаторните изисквания; призовава Агенцията да подобри незабавно прозрачността на своята дейност и отчетността си, като предостави на обществеността по-лесен достъп до документите и данните, съдържащи се на уебсайта ѝ, като следи нейните решения и данни да бъдат публикувани в пълен обем и своевременно в съответствие със законовите изисквания и като въведе ясно определена политика за прозрачност, основана на най-добрите практики;

20. изразява загриженост във връзка със забележките в Специален доклад № 03/2023 на Палатата относно вътрешния пазар на електроенергия, които показват, че управленската структура на Агенцията възпрепятства нейната ефективност и независимост; отбелязва, че както е подчертано от Палатата, директорът на Агенцията трябва да получава от Съвета на регулаторите одобрение за някои основни регулаторни крайни продукти; освен това отбелязва, че макар Съветът на регулаторите да включва по един представител от националния регулаторен орган (НРО) на всяка държава членка и да трябва да действа единствено в интерес на ЕС като цяло, в учредителния регламент на Агенцията не са предвидени законодателни гаранции за избягване на участието на нейни представители при вземането на решения, които са в разрез с решения на определени НРО или с национални интереси (когато те са защитени от НРО съгласно неговия правен статут); отбелязва също така, че ползваният от Агенцията външен експертен опит зависи до голяма степен от участието на експерти от НРО в работните групи и оперативните звена, и въпреки че експертите от НРО могат също да бъдат замесени в конфликти на интереси, те не са задължени да подписват декларации за конфликти на интереси; призовава Комисията да извърши оценка и да предложи подобрения в управлението на Агенцията, като повиши нейната независимост спрямо националните регулаторни органи и техните национални интереси, увеличи нейните изпълнителни правомощия и подобри инструментите за сближаване;

21. отбелязва, че в гореспоменатия специален доклад Палатата е забелязала също така слабости в прилагането на вътрешните правила на Агенцията за управление и публикуване на декларациите за конфликти на интереси на членовете на Съвета на регулаторите и на управителния съвет; подчертава, че осигуряването на по-голяма прозрачност при процесите на вземане на решения в съветите и работните групи на Агенцията може да допринесе за обществен контрол на конфликтните интереси (напр. публикуването на протоколите и резултатите от гласуванията);

22. отбелязва факта, че срещите на Агенцията с лобисти се регистрират на ниво срещи на директора и се публикуват на уебсайта на Агенцията;

23. припомня, че е важно Агенцията да работи за постигане на по-голяма видимост в медиите, в интернет и в социалните медии, за да популяризира своята работа сред гражданите;

Вътрешен контрол

24. отбелязва, че с цел укрепване на системата за вътрешен контрол, през 2022 г. бяха преразгледани редица вътрешни политики, включително решение 2022-14 на директора от 13 септември 2022 г. за създаване на регистър на изключенията и случаите на несъответствие, определяне на процедурата за искане на изключения и докладване за случаи на несъответствие; решение 2022-08 на директора от 21 юни 2022 г. за приемане на политиката и процедурата за управление на чувствителните функции и за отмяна на решение 2019-06 на директора от 2 април 2019 г. относно приемането на политиката и процедурата за управление на чувствителните функции; и решението на управителния съвет за изменение на решение № 17/2022 на управителния съвет от 13 декември 2018 г. относно рамката за вътрешен контрол на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия;

25. отбелязва, че според годишния доклад на Палатата през декември 2022 г. оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити е разрешил платежно нареждане в размер на 714 720 EUR, въпреки че неговите правомощия са ограничени до суми в размер до 500 000 EUR; подчертава, че това показва слабост във вътрешния контрол на Агенцията във връзка с делегирането на правомощия за разрешаване на плащания; призовава Агенцията да предприеме мерки, за да гарантира, че ограниченията се спазват за всяко платежно нареждане поотделно;

Други коментари

26. отбелязва със задоволство, че през 2022 г. Агенцията е започнала да прилага план за изпитване за проникване с цел преглед на всички съществуващи и новосъздадени приложения, свързани с интернет, за редовно тестване на проникването поне веднъж на всеки 3 години;

27. приветства факта, че през 2022 г. Агенцията е подписала междуинституционалния рамков договор за консултантски услуги за прилагане и регистриране на система за управление на околната среда (EMAS); отбелязва освен това, че Агенцията е продължила изпълнението на своя план за действие за екологизиране за периода 2021—2022 г. и е разгледала, заедно с наемодателя, възможността за предприемане на допълнителни мерки за по-добро придържане към стандартите на EMAS поради ограничения и проблеми, свързани с особеностите на наетата сграда;

28. по отношение на други забележки, придружаващи решението за освобождаване от отговорност, които имат хоризонтален характер, препраща към своята резолюция от 11 април 2024 г. ([3]) относно резултатите от дейността, финансовото управление и контрола на агенциите.

([3]) Приети текстове, P9_TA(2024)0280.